

Kyproslaiset hymyilevät vaikka kyynelten läpi

11.10.2017 6.00

Lämpö tulvahtaa vasten kasvoja lentokentällä, kun laskeudumme Kyproksen Pafokselle. Helsingin suoran lennon koneesta purkautuu suomalaisvenäläinen puheensorina. Vastassamme kentällä on kovaääninen joukko taksikuskeja, jotka käyvät kiivasta kauppaa kyyditettävistä.

Teksti ja kuvat: HILKKA KOTKAMAA

Edessä on viikko rakkauden ja kauneuden jumalan Afroditen saarella, jonka taloutta on kuritettu kovalla kädellä.

Viime aikojen uutistulva on saanut kovakorvaisimmatkin uskomaan, että olemme tulleet syvälle roskaluokkaan upotettuun maahan, varsinaiseen rahanpesukoneeseen, jossa kurjuus kukoistaa ja tyytymättömyys tykittää.

Miltä tilanne näyttää paikanpäällä?

Ainakin yksi asia on varmaa, matkailu on entistä tärkeämpää ja elinkeino saa kyproslaiset hymyilemään vaikka itku kurkussa. Työpaikka on saarella kultaakin kalliimpi ja vain matkailu tuo tavalliselle kyproslaiselle kohtuullisen leivän.

Ohitsemme kiittää kuitenkin upeita, kukkivien puutarhojen ympäröimiä taloja, pulleita katumaastureita ja iloisia lierihattuisia ihmisiä. Taksikuski valistaa, että Kyproksen hallitus on mätä ja tukipaketin vaatimukset kohtuuttomat.

- Matkailijoiden määrä on vähentynyt ja tienestit alamaissa. Taloudessa ja politiikassa Kypros kärsii vääryyttä, kuski vakuuttaa ystävällisesti hymyillen.

Kukoistavien maisemien valkeat talot hohtavat ja uima-altaat välkkyvät. Tavernaan päästyämme saamme herkullista kala-mezeä roseeviinin kera. Tomaatti maistuu tomaatilta ja kurkku kurkulta. Ja hintakin on suorastaan edullinen.

Häät valttikortina

- Me elämme matkailusta. Haluamme antaa vieraillemme parasta, joten tarjottavamme on kauttaaltaan paikallista tuotantoa. Meidän on hymyiltävä aina, sillä kuka tänne tulisi jos me itkisimme, sanoo tarjoilijamme, tavernan johtaja **Savvas Panayuotoy**. Hän kertoo ravintolastaan, joka on juuri avattu vanhaan täysin remontoituun toimitilaan. Kolmen vuosikymmenen kokemus alalta antaa hänelle uskoa, että talouslammasta seuraa aina nousu.

- Ruokapaikat ja hotellit, joilla on jotain erikoista tarjottavaa kannattavat. Hyvän ruoan lisäksi me järjestämme häitä. Niissä ei ole tapana kitsastella.

Panayuotoy uskoo, että Kyproksen talous pääsee jaloilleen, mutta yhtä paljon hän toivoo menestystä koko Euroopalle.

- Kun talous on kunnossa, eurooppalaisilla on varaa tulla tänne lomaillemaan ja ostamaan tuotteitamme.

Viljava Pafos vie viinejä Englantiin, ja muualle EU-maihin alueen sitruhedelmiä, banaaneja, omenia, perunoita ja viinirypäleitä. Banaanit viihtyvät vain saaren länsipuolella, Pafoksen alueella.

Unelmista painajainen

Matkailun tärkeyden ymmärtää, kun katsoo tilastoja. Lähes 900 000 asukkaan Kyproksella käy yli miljoona turistia vuosittain.

Hehkeän Kyproksen talousvaikeudet avautuvat vain tarkkasilmäisille. Holvikaarilla muotoiltujen talojen ja takorautaisten porttien keskellä huomaa myös taloja, joiden rakentaminen on jäänyt kesken. Rakennusmiehiä ei näy missään ja rakennustelineet ovat ruosteessa. Ympäröivät sitruunapuut kasvavat paikoin jo betonirungon läpi.

Pafoksen kaupunkia leimaa palmujen reunustama rantabulevardi ja siltä poikkeavat ostoskadut. Mutta mitä kummaa! Matkamuistokojujen ja merkki- ja kallioiden lomassa on korttelikaupalla likaisia ikkunoita. Tyhjää, tyhjää. Yhdestä kulmahuoneistosta kuuluu kopinaa ja killettä. Saako tulla sisälle?

- Tervetuloa, huudahtaa herra Gibson sorkkarauta kädessä.

- Me ostimme tämän, kun paikka on hyvä ja konkurssiin mennyt ravintoloitsija myi sen pilkkahinnalla. Teemme tästä viihtyisän ravintolan.

Entinen tila oli villinlännen saluuna, nyt on tulossa omistajaparin sisustama englantilaistyylinen paikka, jossa on tarjolla pikkupurtavan lisäksi drinkkejä. Herra remontoi, rouva hoitaa sisustuksen.

- Tulkaa sitten drinkille, kun tämä hirveä urakka on ohi, Englannista seitsemän vuotta sitten Kyprokselle muuttaneet Gibsonit kutsuvat.

Riskinotto kannattaa

Katukuvassa näkyy ja kuuluu selvästi, että venäläisten on viisas tuoda jopa riskillä rahansa ulkomaille. Rahassa löytyy, mutta kotimaahan sijoittaminen tuntuu epävarmalta ja omaisuudensuojaan ei voi luottaa. Pienelle Kyprokselle itänaapurimme ovat sijoittaneet kymmenen kertaa enemmän rahaa kuin esimerkiksi Suomeen.

Ulkomaisia talonostajia on liikkunut Kyproksella ennenkin. Viime vuosina myyntiin tulleet huppeat huvilat ovat usein siirtyneet englantilaisomistuksesta venäläiseen. Tuoreimpien uutisten mukaan Kyproksesta ovat kiinnostuneet myös kiinalaiset, joilla on suunnitteilla Pafoksen puolelle golfkenttiä ja muuta luksusta.

Peruskyproslaista pännii

Lopulta löydämme aidon peruskyproslaisen, joka on valmis purkamaan kansan syvien rivien tuntoja ilman, että hänen täytyy mielistellä meitä matkailjoina.

- On tämä suurta vääryyttä, tokaisee tarjoilijana pätkätöissä työskentelevä herra Georges.

Jos taskun pohjalla on ylimääräistä kannattaa ostaa talo Kyprokselta.

Ravintoloitsija Savvas Panayuotoy uskoo tulevaisuuteen.

Upealla paikalla rannan tuntumassa sijaitseva 10 luksustalon rakennustyömaa on pysähtynyt laman myötä.

- Tavalliset kyproslaiset menettävät työpaikkojaan ja talletuksiaan. Palkkoja ja eläkkeitä on jo leikattu. Ja kaikesta määräävät saksalaiset! Ennen liittymistä kaikki oli paremmin, paljon paremmin.

- En pidä EU:sta, eurosta, Saksasta enkä **Angela Merkelistä**. Tarkoitan siis saksan hallitusta, ihmiset ovat siellä ihan kelpo porukkaa. En ymmärrä, miten Saksan pankit ja poliitikot voivat tulla meitä määräämään ja kuristamaan kansamme kurkkua?

Vuodatuksen päätteeksi Georges palaa takaisin, ja lisää vielä, että erityisesti häntä kismittää Turkki ja Turkin armeija.

Lapsiperheet ovat ahdingossa, mutta saavat usein isovanhemmilta apua laskujen maksuun ja lastenhoitoon.

Häissä ei ole tapana kitsastella Kyproksellakaan.